

Εργοθεραπευτικές παρεμβάσεις coaching στην ειδική αγωγή

Παπαγεωργίου Φωτεινή¹, Σχίδης Ιωάννης², Αρμακόλα Φιλομένη³, Σιούμπουρας Κωνσταντίνος⁴, Βλοτινού Πηνελόπη⁵.

1.Εργοθεραπεύτρια ΠΕ29, Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, 2.Εκπαιδευτικός ΠΕ70, Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, 3.Ιατρός Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης, Νοσοκομείο Παιδών Π. & Α. Κυριακού, 4.Υποψ. Διδάκτωρ Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, 5.Εργοθεραπεύτρια – Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής,

Εισαγωγή

Το coaching έχει χρησιμοποιηθεί ευρέως για την επίτευξη διάφορων στόχων σε ποικίλους πληθυσμούς και καταστάσεις υγείας (Olsen & Nesbitt, 2010). Στην εργοθεραπεία, η χρήση του coaching αναδείχθηκε κυρίως από τους Townsend και Polatajko (2007) οι οποίοι έδωσαν έμφαση στην εκπαίδευση των ατόμων για ανάληψη ευθύνης στον ορισμό προτεραιοτήτων και στόχων που έχουν νόημα για τους ίδιους. Με τον όρο coaching αναφερόμαστε στη συνεργατική και πελατοκεντρική πρακτική των εργοθεραπευτών, που περιλαμβάνει την καθοδήγηση - υποστήριξη των εξυπηρετούμενων, και τη συνεργασία μαζί τους στην ανάδειξη των προκλήσεων, στη στοχοθεσία και στο σχεδιασμό παρέμβασης (Kessler & Graham, 2015). Στην παρούσα μελέτη θα γίνει ανασκόπηση της βιβλιογραφίας για να διερευνηθεί η αποτελεσματικότητα του coaching από τους εργοθεραπευτές, που μπορεί να έχει εφαρμογή στα πλαίσια της ειδικής αγωγής

Μέθοδος

Στην παρούσα ανασκόπηση ελέγχθηκαν οι εξής βάσεις δεδομένων: PubMed, Google Scholar, ScienceDirect και Wiley. Οι λέξεις-κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν οι ακόλουθες: “occupational therapy”, “coaching”, “parents”, “teachers”. Συλλέχθηκαν 72 άρθρα από τα οποία απορρίφθηκαν τα 60 και παρέμειναν 12. Οι μελέτες που εντάχθηκαν δημοσιεύθηκαν από το 2004 έως το 2024, στην αγγλική γλώσσα και εξέταζαν την αποτελεσματικότητα του coaching από εργοθεραπευτές σε γονείς ή δασκάλους παιδιών με αναπτυξιακή διαταραχή ή αναπηρία.

Αποτελέσματα

Η βιβλιογραφική ανασκόπηση ανέδειξε τρεις κύριες παρεμβάσεις coaching από εργοθεραπευτές σε γονείς ή δασκάλους παιδιών με αναπτυξιακή διαταραχή ή αναπηρία:

Occupational Performance Coaching (OPC)

- Τοποθετεί την αλληλεπίδραση εργοθεραπευτών-γονέων στο επίκεντρο των παρεμβάσεων (Graham et al., 2009).
- Οι γονείς καθοδηγούνται στην επίλυση προβλημάτων, σχετικά με τη επίτευξη αυτό-καθοριζόμενων στόχων (Foster et al., 2013).
- Επιδρά θετικά στην εκτέλεση έργων των παιδιών με δυσκολίες (Graham et al., 2010).

Health Promoting Activities Coaching (HPAC)

- Βασίζεται στην αυξημένη συμμετοχή των γονέων παιδιών με αναπηρία, σε δραστηριότητες που προάγουν την υγεία, σύμφωνα με τις προσωπικές τους ανάγκες (Harris et al., 2022).
- Επιδρά θετικά στην ψυχική και σωματική κατάσταση των γονέων (Bourke-Taylor et al., 2023).

Partnering for Change (P4C)

- Εστιάζει στο χτίσιμο συνεργασίας εργοθεραπευτή-δασκάλου ώστε να διαμορφωθεί το κατάλληλο περιβάλλον μάθησης και εκτέλεσης έργων, σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών (Missiuna, 2012).

Συζήτηση

Οι εργοθεραπευτές μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες παρεμβάσεων coaching, βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα των γονέων στη διαχείριση δύσκολων συμπεριφορών των παιδιών τους (Allen et al., 2021), μειώνοντας την πίεση και τα εμπόδια των γονέων και ευνοώντας τη συμμετοχή των παιδιών σε έργα (Wachspress et al., 2018).

Επιπρόσθετα, στη βιβλιογραφία, δίνονται συστάσεις παροχής εργοθεραπευτικών παρεμβάσεων coaching για γονείς και δασκάλους, που περιλαμβάνουν εξειδικευμένη διαχείριση των διαταραχών αισθητηριακής επεξεργασίας (Miller-Kuhaneck & Watling, 2018).

Παράλληλα, η συμμετοχή γονέων σε συνεδρίες coaching έχει θετική συσχέτιση με: ενσυνειδητότητα, ανάπτυξη δεξιοτήτων κοινωνικής αλληλεπίδρασης (McKnight et al., 2016), βελτιωμένη διάθεση, μείωση στρες και άγχους, αυξημένη συμμετοχή σε κοινωνικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες μαζί με τα παιδιά τους, υιοθέτηση καλών συνηθειών (άσκηση και υγιεινή διατροφή) (Bourke-Taylor et al., 2023).

Συμπεράσματα

Το coaching από τους εργοθεραπευτές στα πλαίσια της ειδικής αγωγής μπορεί να ωφελήσει γονείς και εκπαιδευτικούς, στην επίτευξη των στόχων που τίθενται για τους μαθητές. Μελλοντικές έρευνες σε πιλοτικά προγράμματα παρεμβάσεων coaching από εργοθεραπευτές στην ειδική αγωγή κρίνονται απαραίτητες. Η διεξαγωγή αυτών των ερευνών μπορεί να συμβάλει θετικά, όχι μόνο στην εξέλιξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αλλά και στη συνεργασία των εκπαιδευτικών, στην επικοινωνία εκπαιδευτικών-γονέων και στη σχέση γονέων-μαθητών.

Αναφορές (ενδεικτικά)

- Allen, S., Knott, F., Branson, A., Lane, S. (2021). Coaching Parents of Children with Sensory Integration Difficulties: A Scoping Review. Occupational Therapy International. Advance online publication. <https://doi.org/10.1155/2021/6662724>
- Bourke-Taylor, H., Leo, M., Harris, V., & Tirlea, L. (2023). Feasibility of Health Promoting Activity Coaching for Mothers of Children With Disabilities: Pilot Nonrandomized Controlled Trial. The American journal of occupational therapy: official publication of the American Occupational Therapy Association, 77(3), 7703205140. <https://doi.org/10.5014/ajot.2023.050116>
- Foster, L., Dunn, W., & Lawson, L. M. (2013). Coaching mothers of children with autism: a qualitative study for occupational therapy practice. Physical & occupational therapy in pediatrics, 33(2), 253–263. <https://doi.org/10.3109/01942638.2012.747581>
- Graham, F., Rodger, S., & Ziviani, J. (2010). Enabling occupational performance of children through coaching parents: three case reports. Physical & occupational therapy in pediatrics, 30(1), 4–15. <https://doi.org/10.3109/01942630903337536>
- Graham, F., Rodger, S., & Ziviani, J. (2009). Coaching parents to enable children's participation: an approach for working with parents and their children. Australian occupational therapy journal, 56(1), 16–23. <https://doi.org/10.1111/j.1440-1630.2008.00736.x>
- Harris, V., Bourke-Taylor, H. M., & Leo, M. (2022). Healthy Mothers Healthy Families, Health Promoting Activity Coaching for mothers of children with a disability: Exploring mothers' perspectives of programme feasibility. Australian occupational therapy journal, 69(6), 662–675. <https://doi.org/10.1111/1440-1630.12814>
- Kessler, D. & Graham, F. (2015). The use of coaching in occupational therapy: An integrative review. Australian occupational therapy journal, 62, 160-176. <https://doi.org/10.1111/1440-1630.12175>